

НІЗОВЕЦЬ В.В., 41 гр., ФЕУВ
Наук. керів.: Кравченко В.О., к.е.н., проф.
ДВНЗ "Одеський національний економічний університет",
м. Одеса

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Проаналізовано основні тенденції інвестиційно-інноваційного розвитку України, рівень інноваційності вітчизняної економіки згідно з Міжнародними рейтингами. Досліджено основні проблеми інноваційної діяльності в Україні, виявлено недоліки інвестиційно-інноваційної політики та запропоновано способи її удосконалення.

Актуальність. Інвестиційні ресурси - рушійний фактор розвитку будь-якого економічного процесу. Інвестиції у поєднанні з інноваціями дають мультиплікативний ефект, не лише збільшуючи кількість робочих місць і обсяги виробленої продукції, а й знижуючи вартість одиниці продукції, покращуючи її якість, підвищуючи рентабельність виробництва, умови праці та її продуктивність. Досліджуючи світовий досвід, можна з впевненістю зазначити, що активне залучення та раціональне використання інвестицій - найшвидший шлях до піднесення економічного розвитку держави на новий рівень, зокрема інноваційний. Продумана інвестиційно-інноваційна політика забезпечує її учасників сприятливими нормативно - правовими та економічними умовами для вкладення інвестицій в економіку держави, зосереджуючи їх інноваційну спрямованість. Створення та реалізація ефективної, адекватної сучасним вимогам інвестиційно-інноваційної політики в Україні досі залишається актуальним питанням.

Мета дослідження. Дослідження основних тенденцій інвестиційно-інноваційного розвитку України, рівня інноваційності вітчизняної економіки згідно з Міжнародними рейтингами, а також наявності адекватної сучасним умовам системи заходів держави щодо формування інноваційної моделі розвитку економіки України.

Основна мета. Відповідно до міжнародних рейтингів сприятливих умов для підприємницької діяльності Україна займає не найкращі позиції. Так, згідно з рейтингом ведення бізнесу (Doing Business Index) та Індексом економічної свободи (Index of Economic Freedom) Україна перебуває на 145 позиції з 181 можливої та на 152 з 179 позицій відповідно [5]. Такі умови ведення підприємницької діяльності в Україні, як: легкість відкриття компанії, найму працівників, реєстрація власності, отримання кредиту, захист інтересів інвесторів, ділова, фінансова, грошово - кредитна, інвестиційна, фінансова, свобода від Уряду, від корупції, захищеність прав власності не відповідають міжнародним стандартам ведення бізнесу, що створює перешкоди у залученні як зовнішніх, так і внутрішніх інвестицій в економіку країни.

Аналізуючи джерела фінансування технологічних інновацій, бачимо вплив світової кризи, коли обсяги іноземних інвестицій у 2010 р. різко скоротилися. Як наслідок, обсяги фінансування інновацій за рахунок іноземних інвестицій зменшилися більш ніж у 2,5 рази і становили лише 115,4 млн. грн. Держава є доволі пасивною у фінансуванні інноваційного розвитку протягом досліджуваного періоду, за рахунок держаних коштів фінансуються лише 1-2% інноваційних процесів в економіці.

Так, у Швеції на науку виділяють 3,7% ВВП, в Японії - 3,06%, в США - 2,84%. В Україні ж, відповідно до Закону про наукову діяльність, на наукові дослідження повинно виділятися 1,7% ВВП, реальне фінансування далеко не відповідає цим нормам. На фоні загального погіршення основних соціально-економічних показників перед інвестиційно-інноваційною сферою економіки України особливо важливими постають проблеми залучення та утримання вітчизняних та іноземних інвестицій у пріоритетних інноваційних сферах [4].

Фінансування інновацій в Україні здійснюється переважно за рахунок власних коштів підприємств. У часи кризи українські менеджери, щоб скоротити свої витрати, насамперед зменшують інвестиції в основний капітал. Відповідно, інвестування коштів в інноваційні проекти у 2010 р. практично припинилося. У 2010 р. ситуація виглядала так: обсяги іноземних інвестицій скоротилися, власні кошти підприємств не інвестуються в інновації, а в бюджеті 2010 р. передбачалось кошторис Державного агентства України з інвестицій та інновацій у розмірі 29,7 млн. грн., що значно менше від показника 2009 р. - 329,4 млн. грн. [5]. За рейтингом Всесвітнього економічного форуму у 2010 р. у сфері формування факторів інноваційного розвитку Україна посіла 52-ге місце, а за оснащеністю сучасними технологіями - 65-те. Проблеми такого характеру у сфері інвестиційно-інноваційного розвитку ставлять під загрозу наявний інноваційний потенціал України та функціонування інноваційної інфраструктури. Зазначений стан був наслідком відсутності дієвої та адекватної стратегії переведення економіки України на інноваційний шлях розвитку, формування національної інноваційної системи яка забезпечувала б його реалізацію. Кабінет Міністрів України розпорядженням від 17 червня 2009 р. №680 схвалив Концепцію розвитку національної інноваційної системи, метою якої є визначення основних засад формування та реалізації збалансованої державної політики з питань розвитку національної інноваційної системи [1].

Своєчасно вітчизняні науковці та органи державної влади розробили Проект "Стратегії інноваційного розвитку України на 2010-2020 рр. в умовах глобалізаційних викликів" (далі - Стратегія) із врахуванням ключових положень, закладених в проекті "Стратегії інноваційного розвитку України на 2009-2018 роки та на період до 2039 року". Ця Стратегія являє собою комплексну модель інноваційного розвитку України на основі чітко визначених стратегічних пріоритетів та ключових заходів. Головна мета Стратегії має конкретне кількісне визначення: забезпечити в зазначений термін (до 2020 р.) підвищення впливу інновацій на економічне зростання України в 1,5-2 рази порівняно з теперішнім часом. У Стратегії закладені такі

основні пріоритети [2]:

-адаптація інноваційної системи України до умов глобалізації та підвищення її конкурентоспроможності;

-переорієнтація системи продукування інновацій на ринковий попит і споживача;

-створення привабливих умов для творців інновацій, стимулювання інноваційної активності підприємництва;

-системний підхід в управлінні інноваційним розвитком, інформатизація суспільства.

Висновки. На сучасному етапі інвестиційно-інноваційний сектор України характеризується зниженням активності, дефіцитом фінансових ресурсів, падінням платоспроможного попиту на науково-технічну продукцію, що спричинено значними недоліками під час розроблення та виконання державних цільових програм. Інвестиційно-інноваційна політика повинна бути збалансованою та спрямованою на гармонійне доповнення внутрішніх інвестицій зовнішніми, де визначальним фактором будуть національні інтереси держави, її інноваційний розвиток.

"Стратегія інноваційного розвитку України на 2010-2020 рр. в умовах глобалізаційних викликів" може і повинна бути затверджена і впроваджена у найкоротші терміни, що дозволить підвищити конкурентоспроможність національної економіки, досягнути пріоритетів розвитку науки і техніки.

Подальших досліджень потребує вивчення значення держави в управлінні інноваційними процесами на регіональному рівні, адже інноваційна активність регіонів є основою інноваційного розвитку країни.

Бібліографічний список

1. Розпорядження КМУ "Про схвалення Концепції розвитку національної інноваційної системи" від 17.06.2009 № 680-р.

2. Проект "Стратегії інноваційного розвитку України на 2010- 2020 роки в умовах глобалізаційних викликів" [Електронний ресурс] - Режим доступу :www.pir.dp.ua/uploads/StrategizInnovRazvitiyaUkr.doc].

3. Борщ Л.М. Інновації та інвестиції в реальному секторі економіки: перспективи розвитку [текст] / Л.М. Борщ // Економіка ринкових відносин. - 2008. - №2. - С. 44-51.

4. Державний комітет статистики України [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

5. Державне агентство України з інвестицій та інновацій [Електронний ресурс] - Режим доступу: www.in.gov.ua.